Hory nápadov v meste Vysoké Tatry

VYŠNÉ HÁGY – JAZIERKO

Oblasť – zveľadenie verejných priestranstiev – malé oddychové zóny, športoviská, zanedbané plochy, klubové priestory, parky, ihriská a miesta, kde sa stretávajú naši obyvatelia

Mgr. art Dominika Štefková, Ing. Jozef Hriva, Marek Kaščák

1. ÚVOD

Už vyše 60 rokov sa jazierko vo Vyšných Hágoch vkresľuje svojou krásou do spomienok nielen obyvateľom, ale i turistom či pacientom z neďalekého Národného ústavu tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie (NUTPCHaHCH). Staršie generácie spomínajú dokonca i na momenty kedy sa na hladine húpala dokonca i drevená loďka. Taktiež tu bolo možné nájsť malé drevené koleso, ktoré prúd vody neustále točil, lavičky a udržiavaný mostík. Nikto nehľadel na svoj prospech, každý obyvateľ prispel ako vedel a s pomocou sanatória sa tu vybudovalo krásne oddychové miesto. Nachádzali sa tu i rôzne živočíchy ako napríklad žaby a ešte dnes sem-tam na pár chvíľ priletia kačky. Keďže susedí, s dobre známou, lesnou kaplnkou v jeho okolí nikdy nechýba ľudský pohyb.

Jazierko si však prešlo i ťažšími chvíľami, kedy po kalamite v novembri roku 2004 úplne zaniklo, prítok vody bol poškodený a v niekdajšom vodnom priestore bol nános hliny z odťahu stromov, ktorý sa počas rokov samozrejme ujal ako trávnatá plocha. Nebolo skoro možné identifikovať priestor. Na podnet Ing. Jozefa Hrivu sa však v roku 2011 stretlo niekoľko motivovaných mladých ľudí, občanov Vyšných Hágov, a pomocou ťažkej práce najprv odstránili vysoký porast, popadané stromy a konáre. Následne ručne vykopali celé dno so základom pre múr až do nezámrznej hĺbky (*viď. foto-dokumentácia, str. 10*), kameňmi obkolesili tvar a požiadali NUTPCHaHCH o pomoc pri vybudovaní betónovo – kamenného múru, ktorý im vyhovel. Tu sa ich práca však ešte neskončila a bolo potrebné obnoviť prítok vody. Ten bol zabezpečený cez jestvujúci, mestami poškodený kanál, ktorý križuje lesu cestu. Dlhodobá ťažba dreva zničila však i betónové tvárnice pod lesnou cestou a bolo nutné ich vymeniť za PVC rúru. Po niekoľkých dňoch nakoniec sprístupnili prívod vody a počkali, kým sa jazierko opäť naplní. Od tohto počinu sa pri brehu vystriedalo niekoľko provizórnych posedení, nestabilný smetný kôš alebo i vtáčia búdka.

Obyvatelia sa tu stretávajú pri rôznych oslavách, posedeniach či pokojných chvíľach kedy jazierko napríklad vyčistia od nánosov konárov či poukladajú odplavené kamene. Vo veľkom množstve tu však chodia oddychovať i pacienti a sem-tam stretnúť i turistu. Je však jedno koho oči spočinú na túto krásnu scenériu, hlavné je, že srdce plesá každému.

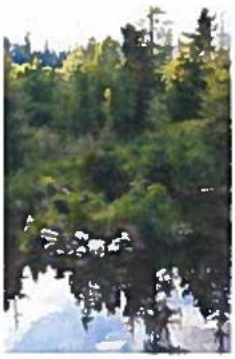

1.2 Popis prostredia

Jazierko */nie Čierne Pleso/,* ako ho všetci poznajú sa nachádza približne 30 metrov od uzamknutého, bočného vchodu bloku NUTPCHaHCH v lese asi 15 metrov nad malou exteriérovou kaplnkou, ktorá je plná poďakovaní. Prítok vody zabezpečuje umelo vytvorený kanál, odklonený z potoka Malý Šum, ktorý spolu s Háganským potokom ohraničujú oblasť Vyšných Hágov. Jeho rozmery sú približne 15x15 metrov v nerovnomernom kruhovom pôdoryse s malým kamenným ostrovom uprostred na ktorý sa dá jednoducho dostať. Navôkol sa nachádza kalamitou postihnutý les čo však umožňuje nádherné výhľady na štíty Tatier. K tichej hladine vedie len nenápadný lesný chodník (cca 10 m) od „hlavného" chodníka ku kaplnke. Hĺbka jazierka je približne 50 cm a jeho dno tvoria piesčité a jednozrnné štrky, kamene a nánosy bahna, ktoré v niektorých miestach, najviac pri odtoku a ostrovčeku, tvoria hĺbku približne až 15 cm. Okolo celého priestoru vedie skoro zaniknutý lesný chodník s opravenou lávkou cez umelo vybudovaný odtokový kanál, ktorý križuje chodník ku kaplnke a približne po 80 metroch sa opäť vlieva do potoka Malý Šum.

V dnešnej dobe sa tu však nenachádzajú príjemné lavičky a jazierko pomaly zaniká, pretože betónovo – kamenný múr, ktorý akumuloval vodu v jazierku je značne poškodený vplyvmi počasia (najmä mrazom). Voda tak preteká cez štrbiny pri päte múru a medzery po zvetralom a erodovanom betóne. Kvôli nevyhovujúcemu a nerovnomernému sklonu dna a nešťastnému umiestneniu výpustného zariadenia dochádza k usadzovaniu sedimentov resp. bahna. Najplnšie ho nájdeme len pri topení sa snehu v horách v jarných mesiacoch, kedy je prítok väčší ako odtok.

Naznačené jazierko, kaplnka a chodníky. GPS: 49.121278, 20.121276, Od vlakovej stanice – 10-15 minút pešou chôdzou.

2. REALIZÁCIA

Realizované položky:

- Realizácia nového múru, ktorý akumuluje vodu s manipulatívnym odtokovým priepadom.
- Dve betónové lavičky kotvené do zeme.
- Vyčistenie priestoru jazierka od usadenín.

Návrhy fáz realizácie:

1. fáza

- Odstavenie prívodu vody z vyššie položeného potoka (cca 60 m).
- Vypustenie jazierka tak, aby bol povrch čo najsuchší.
- Vybudovanie odtokovej ryhy na odvodnenie sedimentov (cca 15 cm).
- Osadenie oznamu: *Prosíme aby sa nezasahovalo do prítoku vody k jazierku. Prebieha oprava.*

2.fáza

- Rozobratie aktuálneho betónovo – kamenného múru (priemer cca 200cm x 50cm x 100 cm)
- Úprava dna
- Výstavba nového, pevného a silného múru so zaviazaním do návodných brehov.
- Vyschnutie materiálu a vyčistenie priestoru od sedimentov (bahno, nánosy).

3.fáza

- Spustenie prítoku vody a prvé napustenie jazierka.

4.fáza

- Osadenie lavičiek.

Dátum ukončenia realizácie profesionálnou firmou (StavBig s.r.o.): do 30.augusta 2019

Propagácia hotového projektu: FB/Vyšné Hágy (cez 560 ľudí), Instagram/Vyšné Hágy, ústna forma, zaradenie do programu Putovanie za históriou Vyšných Hágov.

O čistotu prstredia sa budú naďalej starať dobrovoľníci – občania Vyšných Hágov rovnako ako i o údržbu okolia.

2.1 Rozpočet

Firma StavBig s.r.o (viď. podrobný rozpočet, str.14):

- Rekonštrukcia múru a priepadu.....2453,31 eur
- Lavičky.....400,71 eur
- Ostatné (zapožičanie, dovoz, nákup).....1156,15 eur

Spolu.....4010,17 eur

Dobrovoľníci (10-15 osôb):

- Vyčistenie okolia od odpadkov.
- Výnos odpadkov a nežiadúcich predmetov (stará drevená lavička).
- Úprava okolia so zachovaním životného prostredia.
- Pomoc pri opravách.
- Vyčistenie jazierka.
- Starostlivosť o okolie v budúcnosti.

Spolu.....60 eur

CELKOM.....4070,17 eur

2.1.1 Firma StavBig s.r.o.

Adresa: Partizánska 3264/10, 058 01 Poprad

Kontakt: stavbigsro@gamil.com, 0902 190 263

IČO: 50962477, DIČ: 2120551048
Firma StavBig s.r.o. dňa 15.02.2018, v zast. Ing. Peter Jurčišin, osobne zhodnotila stav múriku i celého okolia a na základe toho sa navrhol finančný rozpočet.

*MICHAL

2.2 Návrhy a skice

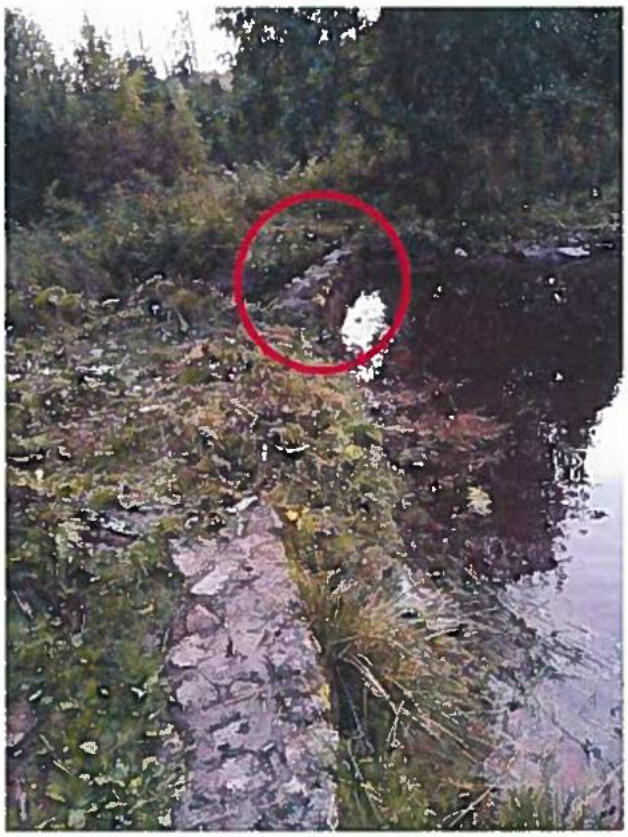

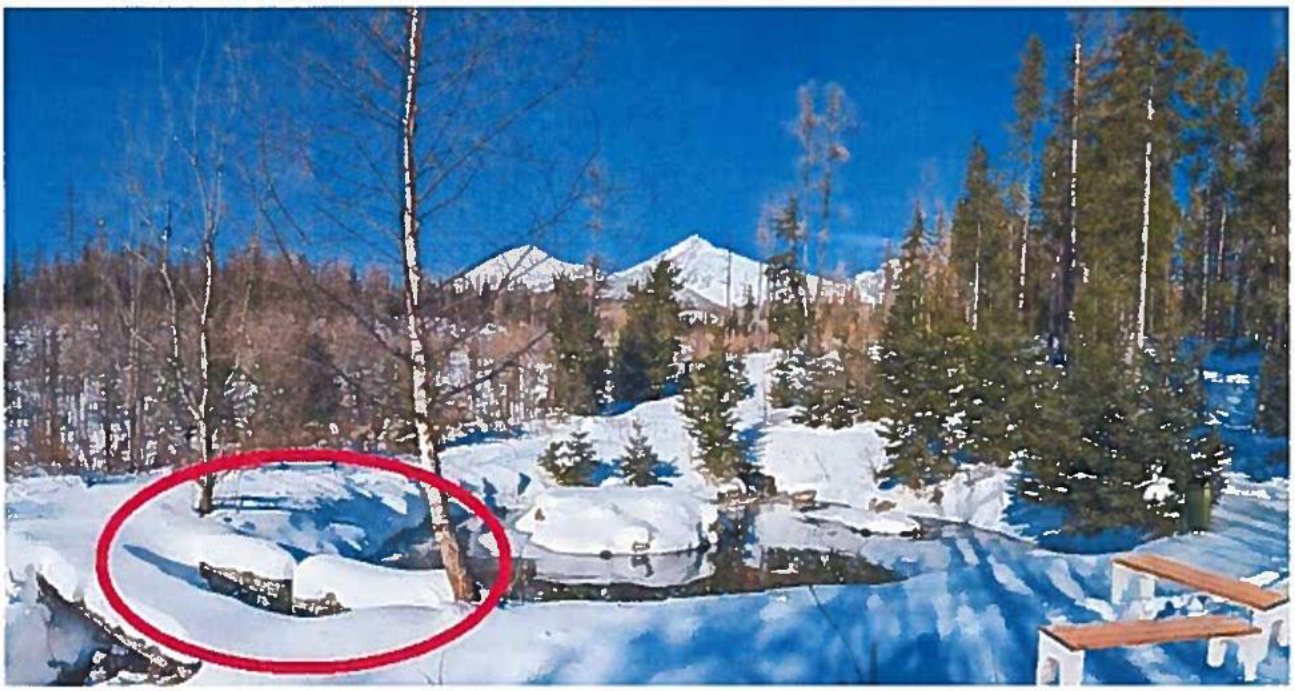

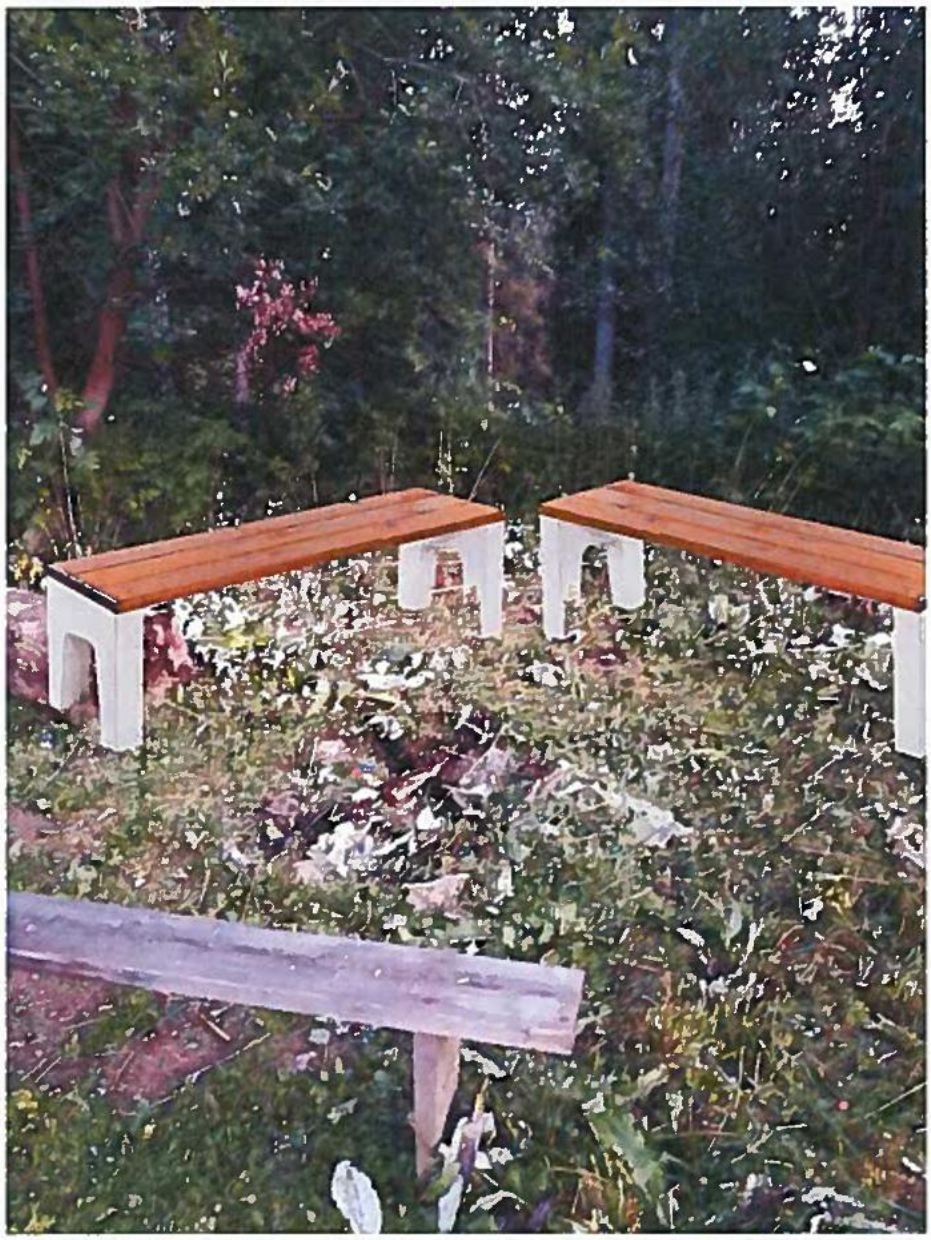

Návrh lavičiek pre projekt.

2.3 Životné prostredie

Dôležitou súčasťou pri realizácii projektu by malo byť samozrejme veľmi dôsledne dodržané nezasahovanie do ostatného okolia. Pri práci sa preto nebudú používať žiadne chemikálie a látky, ktoré by uškodili rastlinám či zvieratám. Pracovníci sa budú snažiť vyvarovať vstupu do okolitého lesa a tiež použité prístroje nebudú prejavovať extrémnu hlasitosť. Samotná realizácia sa i z dôvodu nenarúšania zvery bude konať v letnej turistickej sezóne a nie inak. Dobrovoľníci sú zodpovední za zachovanie formy jazierka a jeho okolia a tak budú i pristupovať k práci.

Oprava múru zabezpečí život mnohým rozmanitým vodným živočíchom a osadenie lavičiek zas usmernenie pozorovateľa krásnej prírody. Tá je predsa tým najväčším lákadlom tento priestor zveľadiť pre ďalšie generácie a preto je jej zachovanie nesmierne dôležité.

3. ZÁVER

V tomto návrhu o zveľadenie krásneho miesta sme chceli poukázať na fakt, že odjakživa si ľudia vo Vyšných Hágoch pomáhali, zveľaďovali svoje okolie a nebáli sa požiadať o pomoc. Neraz im pomohol Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie i s pánom riaditeľom či samotné mesto Vysoké Tatry. Ľudia vedeli, že sa majú na koho spoľahnúť. Dnes preto oveľa lepšie chápeme potrebu udržiavať dobré vzťahy a navzájom sa podporovať.

Malé zásahy do úpravy obľúbených priestorov akým je i malé jazierko vo Vyšných Hágoch považujeme za rozumný krok smerom dopredu k spokojným tváram všetkých zúčastnených. Ľudia tak možno prestanú byť skeptickými k aktuálnej dobe a začnú uvažovať nad pozitívami svojej práce tak, ako to bolo kedysi keď niekto v garáži zmontoval drevenú lávku cez potôčik, iný priniesol kosačku a ďalší sa zas spojili v brigádu, z ktorej spomienky sa nikdy nestratia.

Práve o to v tomto návrhu ide – oživiť starším generáciám spomienky a mladým ponúknuť nové, tie pravé tatranské.

Zo srdca ďakujeme všetkým, ktorý privítali tento návrh na obnovu jazierka vo Vyšných Hágoch.

Foto-dokumentácia – obnovenie Jazierka (2011)

Foto-dokumentácia – okolie

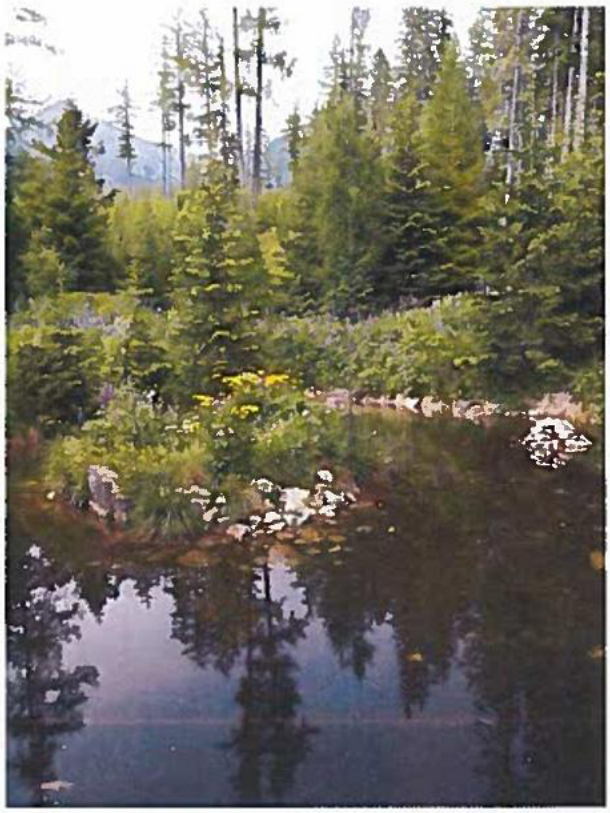

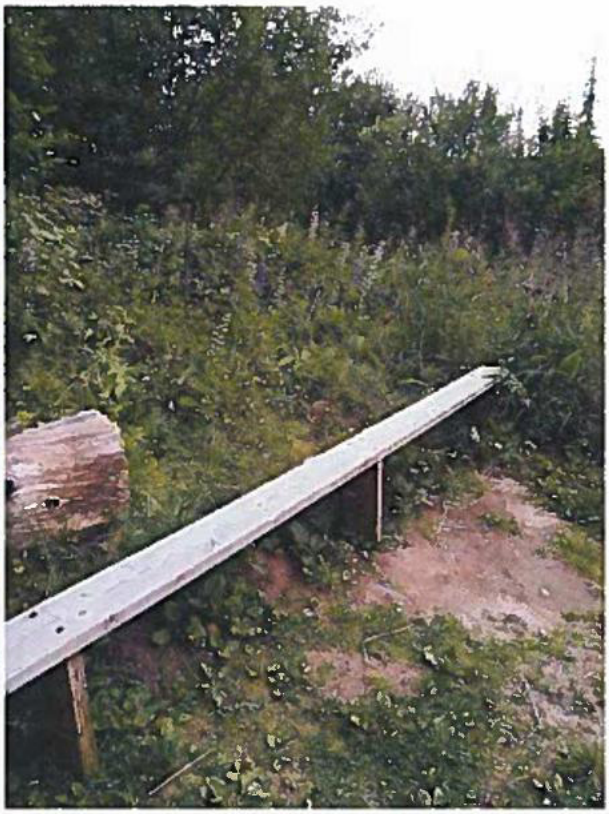

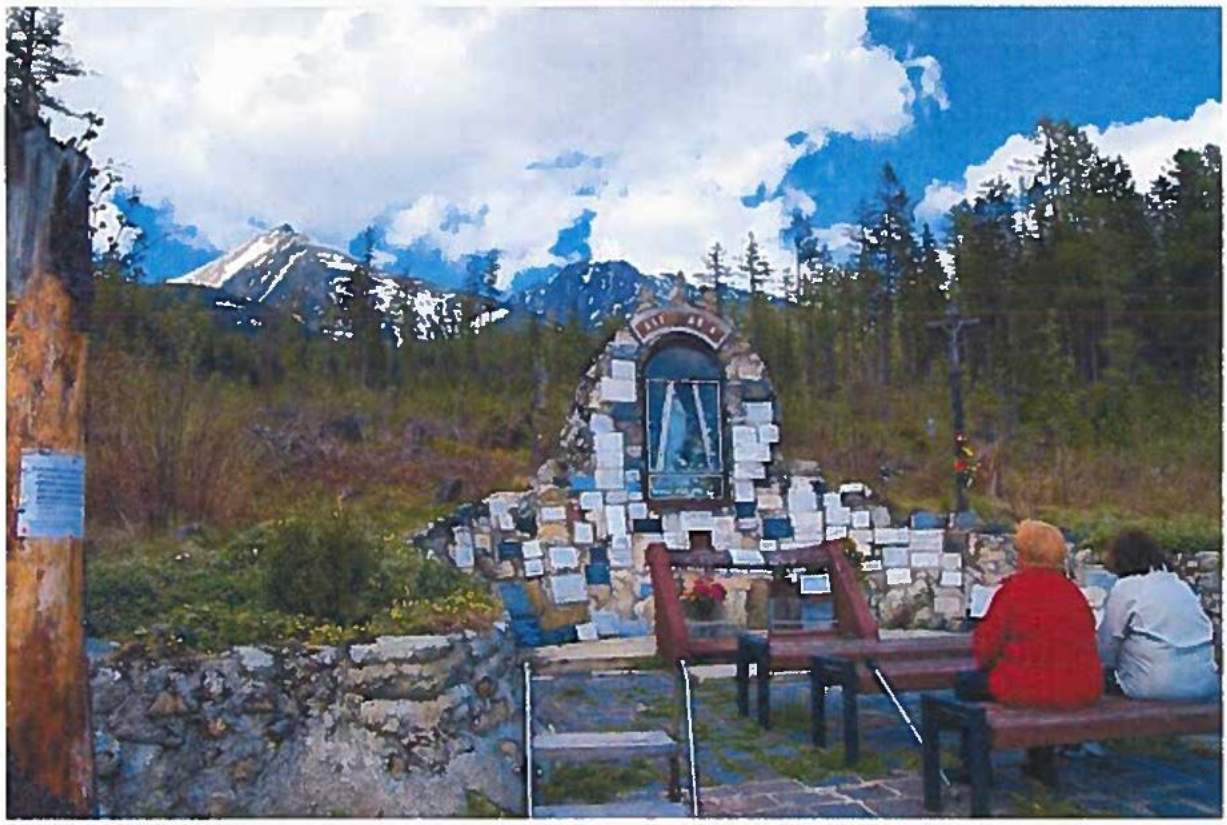

MÚRIK

		materiál	práca
Demontáž			400 €
Príprava kameňa			100 €
Výkop základu			200 €
Základový betón (vedenepriepustný) +vyliatie		527,04 €	250 €
Debniace tvárnice + osadenie		21,12 €	25 €
Betón do tvárnic		146,40 €	50 €
Železo (roxory na previazanie)		38,28 €	25 €
Hydroizolácia		59,17 €	50 €
Obloženie múrika kameňom + vyškárovanie		261,30 €	300 €
SPOLU		1 053,31 €	1 400 €

LAVIČKY

Lavičky		300 €	
Ukotvenie (vykop + zabetónovanie		20,71 €	80 €
SPOLU		320,71 €	80 €

OSTATNÉ

Plastifikátor		23,15 €	
Zapožičanie:	elektrocentrála + phm	250 €	
	miešačka	75 €	
	zbíjačka	50 €	
Dovoz			200 €
Nákup			100 €
Regulátor odtoku		300 €	50 €
Nášlapy pred lavičkami		78 €	30 €
		776,15 €	380 €

SPOLU	2 150,17 €	1 860 €
	4 010,17 €	

StavBig, s.r.o.
Partizánska 3264/10, 058 01 POPRAD
IČO: 50 962 477, DIČ: 2120551048

Hory nápadov v meste Vysoké Tatry

Národný ústav tuberkulózy
pľúcnych chorôb a
hrudníkovej chirurgie
Vyšné Hágy 10
Vysoké Tatry
059 84
tel.:052/4414 413

IČO: 00227811
DIČ: 2021212622
IČ DPH: SK2021212622

Vec: SÚHLAS

Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie udeľuje súhlas na vykonávanie obnovy jazierka zaznačeného v návrhu do 30.augusta 2019 podľa projektu občanov VYŠNÉ HÁGY - JAZIERKO v programe mesta Vysoké Tatry – Hory nápadov 2019 (obnovenie múrika, osadenie dvoch lavičiek, osadenie koša a zrevitalizovanie okolia so zámerom ponechať prírodnú formu) v celom jeho znení.

Dňa: 19.02.2019

V: Vyšné Hágy

.....

generálny riaditeľ NUTPCHaHCH
Ing. Jozef Poráč, MPH

Hory nápadov v meste Vysoké Tatry

Ako generálny riaditeľ Národného ústavu tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie vo Vyšných Hágoch podporujem projekt VYŠNÉ HÁGY – JAZIERKO v programe mesta Vysoké Tatry – Hory nápadov 2019 v celom jeho rozsahu a znení.

.....

Ing. Jozef Poráč, MPH

Hory nápadov v meste Vysoké Tatry

Ako poslanec Vyšných Hágov podporujem projekt VYŠNÉ HÁGY – JAZIERKO v programe mesta Vysoké Tatry – Hory nápadov 2019 v celom jeho rozsahu a znení.

.....

Peter Lukáč

ŠTÁTNE LESY TATRANSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU
TATRANSKÁ LOMNICA
Tatranská Lomnica 66, 059 60 Vysoké Tatry

Mgr.art. Dominika Štefková
Vyšné Hágy 13
059 84 Vysoké Tatry

Váš list číslo / zo dňa	**Naše číslo**	**Vybavuje / linka**	**Tatranská Lomnica**
14.02.2019	ŠLT-OPCV-2019/132-02	Ing. P.Pitoňák 052/4780386	21.02.2019

Vec:
Vyšné Hágy – jazierko - vyjadrenie

Vašim e-mailom zo dňa 14.02.2019 ste nás oslovili so žiadosťou o vyjadrenie k projektu udržania priestoru lesného jazierka a úpravy jeho okolia v areáli mestskej časti Vyšné Hágy na parc. č. 1504/1 Kn-C v k.ú. Štrbské Pleso.

Predmetom projektu je obnova jazierka s malým kamenným ostrovom uprostred a doplnenie lokality o lavičky a odpadkový kôš. S realizáciou uvedeného zámeru súhlasíme za predpokladu, že v oblasti jazierka nebude umiestnený odpadkový kôš. Voľne prístupné sústredené odpadky sú lákadlom pre voľne žijúce živočíchy a vytvárajú predpoklad k možnej kolízii s ľuďmi v intraviláne osady Vyšné Hágy.

S pozdravom

Ing. Maroš Petrík
riaditeľ ŠL TANAP-u

Na vedomie: Ochranný obvod ŠL TANAPu Vyšné Hágy

ŠTÁTNE LESY
TATRANSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU
059 60 Tatranská Lomnica
2-2

E-mail: sekretariat@lesytanap.sk
Tel./Fax: +42152/47803 50/59
Web: www.lesytanap.sk

IČO: 31966977
DIČ: 2021202931
IČ DPH: SK2021202931

Bankové spojenie: Štátna pokladnica
IBAN: SK6981800000007000086192
SWIFT / BIC: SPSRSKBAXXX